

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljajem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijsko deželo 6 K. Kdor hodi sam pouk, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišče „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se šepadlja do odpovedi. — Udje „Kotel, tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišče: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Na zaprte reklamacije so poštnino proste.

Vojska s Srbijo pred zimo končana!

Naši uspehi proti Srbom pri Šabcu na mišarskih višinah. — Naši uspehi proti veliki srbski armadi pri Krupanju in Kostajniku. — Srbi se od Krupanja umikajo proti Valjevu, mi se pomikamo za njimi. — Na Rusko-Poljskem se naše čete mirno razvrščajo v novo bojno črto. — V Galiciji ni večjih bojev. — Turki se v Kavkazu uspešno vojskujejo proti Rusom. — Turki se bodo v Egiptu spoprijeli z Angleži. — Ob južnoameriški obali Čile nemške ladje premagale angleške. — Japonci zavzeli nemško trdnjavo Tsingtau. — Avstrijska križarka „Cesarica Elizabeta“ se sama potopila. — Na francoskem bojišču položaj neizpremenjen.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, dne 10. novembra.

General Potiorek, ki vodi naše čete proti Srbom, je izdal pomenljivo armadno povelje, v katerem se glasi: „Zadnje sovražnikovo moč hočemo zlomiti in to vojsko končati, še predno zima nastopi“. Tem besedam bo na milijone avstrijskih prebivalcev pristavilo: Dal Bog!

Zadnji čas kaže avstrijska armada na jugu posebno živahnost in delavnost. Najprej je v južnoizhodni Bosni zapodila Srbe, ki so prodrli že precej blizu Sarajeva, čez mejo na srbska tla nazaj. Potem so prihajala kmalu poročila, da naše čete tudi na severni in severno-izhodni meji prodirajo v srbsko ozemlje. Prekoračile so Savo in Drino. Ozemlje med Savo in Drino, takozvana Mačva, je prišlo v naše roke. Čete, ki so prekoračile Savo, so zavzele kraje: Ravnje, Rača, Bogatič in Šabac. Pri Lešnici so druge čete prekoračile Drino in prisilile Srbe, da so se umaknili na Čer-Planino in na višine okoli Mišarja. Tukaj se še sedaj bijejo boji. Srbi se obupno branijo. Višine pri Mišarju so že v naših rokah. Obenem smo ujeli 200 Srbov. Tretji del naših čet je prekoračil Drino pri Zvorniku. O njegovih uspehih govori uradno poročilo, da je z veliko hrabrostjo zasedel v prostoru okoli Krupanje okop za okopom. Dne 8. oktobra pa se mu je posrečilo zavzeti tudi zelo važno srbsko opirališče pri Kostajniku, ki je veljalo za nepremagljivo. Srbska armada je na Čer-Planini torej od treh strani že obkoljena in ko bo vržena s te planine ter se morala umikati proti Valjevu, bo imela trnjevo pot ter bo morala zelo paziti, da je ne sterejo

trde klešče avstrijske armade. Srbske čete, vržene pri Krupanju in Kostajniku z velikimi izgubami iz svojih postojank, stojijo pod poveljstvom generalov Sturm in Bojović ter znašajo okoli 120.000 mož. Sedaj se naglo umikajo proti Valjevu.

Širile so se te dni po italijanskih in švicarskih listih vesti, da je Srbija zaprosila pri Avstriji za mir. Neumevno bi to ne bilo. Srbske izgube v zadnjih bojih so izredno velike, vojna sreča jim je popolnoma obrnila hrbet in bati se jim je v bližnjem času popolnega poraza. Pomoči pa od nikoder! Zato bi bilo umevno, ako bi Srbija prosila za mir, a verjetno ni, dokler se Srbija ni popolnoma odrekla ruskemu pokroviteljstvu. Sedaj mora v svojo nesrečo plesati, kakor ji žvižga ruski stric.

Na srbskem bojišču imamo torej pričakovati pred zimo važnih dogodkov.

Z Bogom za cesarja in domovino!

Budimpešta, dne 9. novembra.

General Potiorek, poveljnik avstrijske armade proti Srbom in Črnogorcem, je izdal na svoje čete sledeče armadno povelje:

„Vojaki V. in VI. armade!

Prišla je zopet prilika, da zgrabimo sovražnika, ki stoji pred nami, z združenimi močmi ter kronamo svoje dosedanje vojne uspehe z odločnim napadom. S tem dosežemo zaželjeni bojni uspeh: popolni poraz našega sovražnika!

S svežimi silami, prepojeni z junaškim duhom, na duši in telesu po trimesečnih bojih utrjeni, stojimo pred utrujenim in izčrpanim sovražnikom, kater

že delj časa obžaluje svojo nepremišljenost, da je začel proti nam sovražno nastopati.

Tako hočemo Avstrijci zlomiti zadnjo silo sovražne armade ter na ta način vojsko še pred zimo dokončati. Sovražnik je kriv, da ima ta vojska za vas mnoge tako hude posledice.

Vojaki! Vaše junaštvo, katero je naš najvišji vojaški poveljnik, naš cesar, že tolikokrat pohvalil, mi daje jamstvo, da boste tudi v tem trenutku vsi kot eden mož imeli pred očmi prisego, ki ste jo storili, kakor tudi vojaško dolžnost, ki vam pravi, da morate zvesto služiti vzhodu mnogih, na bojišču padlih avstrijskih junakov. Upam, da se ne boste ustrašili, žrtvovati svojo kri in svoje življenje, samo, da premagamo sovražnika.

Avstrijci korakajo proti Valjevu.

120.000 Srbov pognanih v beg.

Dunaj, dne 9. novembra.

S srbskega bojišča se uradno poroča: Naše prodiranje na južnem bojišču splošno ugodno napreduje. Med tem, ko so naše čete, ki korakajo na črti Šabac—Lješnica (od severa iz pokrajine Mačva proti jugoizhodu) zadele ob hud odpor sovražne armade, je dosegel oni del avstrijske armade, ki prodira v prostoru med Loznico—Krupanjo—Ljubovijo (od Drine proti izhodu) izvanredno lepo zmago nad Srbi.

Sovražna armada, ki je na tej črti stala proti nam, je bila sestavljena iz srbske III. armade. Poveljevala sta ji general Sturm (od I. armade) in gene-

LISTEK.

Pismo iz Galicije.

(Piše praporščak dr. Andrej Vebler državnemu poslancu dr. Benkoviču, pri katerem je odvetniški koncipient.)

Ob Sanu, 30. oktobra 1914.

Velecenjeni gospod doktor! Po daljšem odmoru imam nekoliko več priložnosti, napisati vam par vrstic in naslikati svoje križe in težave na bojnem polju. —

Okoli 18. avgusta je prišla naša divizija honved-huzarjev v Lvov. Jaz sem bil prideljen k oskrbovalni koloni. Kakor hitro je bila kolona sestavljena in preskrbljena z živežem (cela kolona se deli na 6 pododdelkov, vsak pododdelek ima 87 vozov in prevaža živež za celo divizijo za jeden dan), so nas poslali v smeri proti Kamionki. Konec avgusta so se bili izhodno od Lvova okoli Kamionke, Przemysla in Dunajeva krvavi boji, v katerih je zlasti naš — 3. graški — kor velikó trpel. Kakor sem pozneje — čez en mesec — izvedel, je bil v tej bitki ranjen tudi moj brat Jože od X. regimenta. Težko ranjenega so prenesli v bolnišnico. Toda od tistega časa ne piše nič, tako da moramo slutiti, da je ali umrl vsled poškodb, ali pa se nahaja v ruskih rokah.

Pri Kamionki smo dne 25. avgusta prvič občutili premoč ruske artilerije. Naše čete so se morale umikati, naš tren je pri tem trpel precej škode. Od 1. do 11. septembra se je bila na črti Grodek—Ja-

nov—Rava-Ruska velika bitka. Dasiravno so se naše čete junaško branile, kljub temu smo se morali tudi po tej bitki pri Janovu—Rava-Ruski—Tomašovu umakniti. Vzroki: 1. Naše levo krilo, ki je prej preko Krasnika, Lublina, Komarova na Rusko-Poljskem uspešno prodiralo, je bilo pri Tomašovu vrženo nazaj. Vsled tega se je bilo bati, da nas Rusi zajamejo. 2. Morali smo dobiti stik z nemško armado, ki je imela priti nam na pomoč. 3. Premoč ruske armade. Splošno se sodi, da razpolagajo Rusi z res ogromnimi množicami vojaštva. Posebno močna je ruska artilerija, ki je povrh tega tehnično izborna — zlasti poljske havbice. Končni vzrok, a ne najzadnji, da smo se morali umikati, je bilo izdajstvo na celi črti. Moskofilsko izdajstvo je slavilo prave orgije. Naše vojaštvo je bilo na lastni zemlji — v sovražni deželi. Civilisti — Rusini — so kot špijoni izvovali vse važne postojanke in jih sporočili Rusom. Signalni — zvonjenje v cerkvah, požari itd. — so oznanjali prihod naših vojakov. Ni se torej čuditi, da smo zlasti v začetku silno trpeli.

Od 11. septembra so se naše armade (1., 2., 3. in 4.) umikale preko Przemysla v smeri proti Jaslo—Gorlice—Novi Sandec—Tarnov—Krajkov. Tu smo zavzeli silno dobre pozicije. Iz domovine so prišle nove sveže čete na pomoč. Iz Nemčije pa je prihitelo več nemških korov. Na potu od Rava-Ruske do Novega Sandeca sem prišel trikrat s svojim trenom v bližino ruske artilerije: 12. septembra pri Smolinu, 13. septembra pri Javorovu in 14. septembra pri

Krakovíce-u. Vsakokrat je bil naš tren silno poškodovan, osobito pri Javorovu. Srečnemu slučaju se imam zahvaliti, da sem pravočasno „odišel“ iz Javorova, sicer bi bil ujet.

Po hudi, mučni bolezni, ki me je mučila na potu od Przemysla skozi celi teden, po silnem pomanjkanju in težavah (dež, mraz, slabe poti, slaba oskrba z živili itd.), sem končno srečno prišel k naši diviziji, od koder sem bil začetkom meseca oktobra premeščen k VI. kornemu poveljstvu. Prideljen sam proviantnemu častniku. Skrbiva za dobro kuhinjo pri VI. armadnem poveljstvu. Vsake 3—4 dni se peljem v kako večje mesto nakupovat (sedaj v Rzeszov) živila. Življenje je tu prav prijetno.

Sedaj tičimo že drugi teden blizu Sana. Naše čete so še vedno na levem bregu. Vsi poskusi, priti na desni breg Sana, so se ponesrečili. Boji so splošno silno krvavi.

Naša nova ofenziva (napadalno prodiranje) je do sedaj dobro napredovala. Zdi se mi pa, da so Rusi zopet dobili silna ojačenja. Govori se, da se je moral Hindenburg pred Varšavo umakniti. Če je to res, potem se bomo morali i mi, ker bi nam sicer Rusi lahko padli v bok.

Izgube — ruske in naše — so bile dosedaj velikanske. Zlasti ruske! Govoril sem večkrat z ruskimi ujetniki, ki splošno hvalijo našo infanterijo. Znan je izrek našega poveljnika Borojeviča: „Ako bi imeli mi rusko artilerijo, bi bili že v Kijevu; ako bi Rusi imeli našo infanterijo, bi bili že na Dunaju!“

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

